

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา
THE DEVELOPMENT OF LEARNING MANAGEMENT MODEL USING
LA-ORUTIS DEMONSTRATION SCHOOL-BASED LEARNING TO ENHANCE
UNIVERSITY STUDENTS' ABILITY TO DESIGN LEARNING ACTIVITIES

ศศิธร रणะบุตร^{1*}

Sasithorn Ranabut^{1*}

¹สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาลำปาง

¹ Early Childhood Education Division, Faculty of Education, Suan Dusit University Lampang

*Corresponding Author E-mail : sranabut@gmail.com

Received: January 01, 2022; Revised: June 08, 2022; Accepted: June 13, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานของนักศึกษาก่อนและหลังการใช้รูปแบบกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1072313 : วิทยาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย จำนวน 12 คน ในปีการศึกษา 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน และแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมทางการศึกษาจากปฐมวัยสู่ประถมศึกษา มีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นการถามคำถาม 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ 4) ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 2. คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 4.23, S.D. = 0.43) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 2.86, S.D. = 0.37)

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this study were: 1) to develop a learning management model by using the La-orutis Demonstration School-based learning to enhance the university students' ability to design learning activities for creating learning transition of early childhood from kindergarten to primary school and 2) to compare the students' ability in designing learning activities for creating learning transition of early childhood from kindergarten to primary school by using La-orutis Demonstration School-based learning before and after using the model. The target group were the 12 students in Early Childhood Education Program, Bachelor of Education who enrolled the course 1072313: Early Childhood Learning Management Science of the academic year 2020. The research instruments were a learning management model using La-orutis Demonstration School-based learning and a learning management design ability's assessment form. The statistics used in the research were the mean scores and a standard deviation score. There are two main points discussed in the research results. 1. A model of learning management using La-orutis Demonstration School-based learning to enhance the student ability to design learning activities for creating learning transition from kindergarten to primary school comprises of 4 stages of learning; 1) arousing interest in learning 2) asking questions 3) Practicing for seeking knowledge 4) Reflecting on learning in which the learning management model is in high quality the mean is 4.04. 2. The students' ability to design learning activities or creating learning transition from kindergarten to primary school by using La-orutis Demonstration School-based learning. The mean scores of the ability to design learning activities after the learning management model using the demonstration school-based learning model (Mean = 4.23, SD = 0.43) were higher than before the learning management model. Learn using a demonstration school as a base (Mean = 2.86, SD = 0.37)

Keyword: La-orutis Demonstration School-Based Learning Model, Designing University Students' Learning

บทนำ

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไม่ใช่เพียงการถ่ายทอดองค์ความรู้เท่านั้น แต่ต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกและบ่มเพาะให้บัณฑิตมีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 มีความรู้ขั้นลึกในสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และพัฒนานวัตกรรมได้ การรู้รอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมในการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เข้างานใหม่หรือความรู้ใหม่ได้ในอนาคต มีความสนใจพัฒนาตนเองและรักความก้าวหน้า การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างความรู้ใหม่และการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนานักศึกษาจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้มีลักษณะองค์รวมที่ต้องอาศัยอาจารย์และบุคลากรที่เข้าใจและมีความสามารถในการบูรณาการทักษะการทำงาน ทักษะทางสังคมที่ส่งเสริมทักษะวิชาชีพทั้งในและนอกชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2554, น. 6-7) ที่ได้เสนอการผลิตครูยุคใหม่ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) หรือความสามารถหลัก (Core Competencies) ของผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้ผสมผสานแนวคิดเรื่องการเรียนรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ด้วย ดังนั้น สถาบันการผลิตครูทุกแห่งจึงต้องมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพทั้งความเข้มแข็งทางวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม การสัมภาษณ์อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสาธิตในปีการศึกษา 2562 พบว่า จากให้คำปรึกษาและการนิเทศ ความสามารถที่ควรพัฒนาให้นักศึกษา คือ การวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีแบบแผนที่ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอด

จนถึงการเลือกใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนนักปฏิบัติการสอนให้ข้อมูลว่า หากได้รับการเตรียมความพร้อมและได้ออกแบบกิจกรรมร่วมกับคณะครูในโรงเรียนจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจ และสามารถความรู้ในชั้นไปสู่การปฏิบัติได้จริง ประกอบกับแนวคิดของหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์บัณฑิต ที่มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ร่วมปฏิบัติพัฒนาการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพันธกิจของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ที่ระบุว่าเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อสร้างครูปฐมวัยมืออาชีพ โดยประสานความร่วมมือกับคณะครุศาสตร์และคณะวิชาที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังเป็นต้นแบบของการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา จากแนวคิดและการร่วมมือพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPCK ที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวางแผน การทำงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์อย่างมีขั้นตอนโดยคำนึงถึงนักเรียนและบริบทของการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน การนำไปทดลองใช้และเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล การเรียนรู้ในสถานการณ์จริงและเน้นการมีส่วนร่วมดังกล่าวจะส่งผลให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2558) ที่พบว่าขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครู ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหาการฝึกฝนเพื่อออกแบบการเรียนการสอน การได้รับการชี้แนะจากครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศและเพื่อนนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จะต้องประกอบด้วย แนวคิดหลักที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน หลักการสอนวิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ บทบาทของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ , 2551, น.196) และการออกแบบการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมเพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กอนุบาลสู่การเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา โดยเป็นที่ยอมรับกันว่าสำคัญที่สุด อย่างหนึ่งของประสบการณ์ในชีวิตเด็ก และรอยเชื่อมต่อการประสบความสำเร็จจะส่งผลทางบวกในระยะยาว ทั้งในด้านความสำเร็จทางการศึกษา รวมทั้งพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กด้วย ดังที่ศิวิร์ สายฟ้า (2557 : 159 - 161) ได้ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในรอยเชื่อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างของการจัดการศึกษาที่มีจุดเน้นและลักษณะการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันในมิติต่าง ๆ เป็นการเชื่อมโยงฟากหนึ่งไปยังอีกฟากหนึ่งเหมือนการสร้างสะพาน ที่ทำให้ผู้ก้าวข้ามมีพลังที่จะก้าวเดินไปได้ด้วยดี ทำให้การเชื่อมต่อ ส่งผ่านสอดคล้องประสานกันของระบบการศึกษาจากชั้นเรียนหนึ่งไปยังอีกชั้นเรียนหนึ่งเป็นไปด้วยดี เป็นรอยเชื่อมที่มีความสำคัญเป็นก้าวอย่างที่สำคัญที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องสนใจและให้ความสำคัญ ส่วนนัยสุดท้ายคือความเป็นไปตามธรรมชาติ รอยเชื่อมต่อการระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และผู้เรียนในช่วงวัยดังกล่าวล้วนมีการเปลี่ยนแปลงตามวัย ตามธรรมชาติ ตามตัวตน ดังนั้นการศึกษาและการเรียนรู้ในช่วงเวลาดังกล่าวจึงต้องจัดให้เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

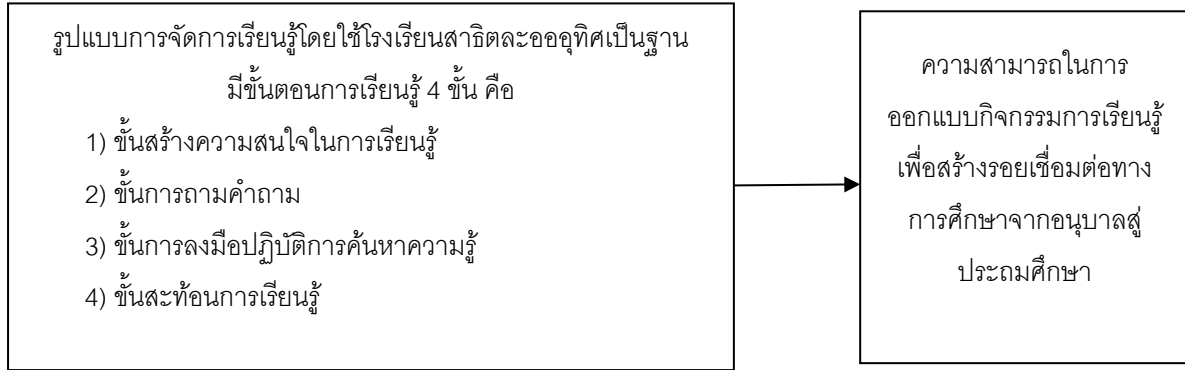
ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน จึงเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การบูรณาการวิธีการสอนที่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาผ่านประสบการณ์การเรียนรู้และทำงานร่วมกับสถานศึกษาเพื่อประโยชน์สูงในการพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพที่สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีเป้าหมายต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 12 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1072313 : วิทยาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2563

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) แบบ One-Group Pretest-Posttest Design (วิกอร์ ตันทงอุทโธม และวรัทยา ธรรมกิตติภพ, 2555, น. 10-33) มุ่งเน้นการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยให้นักศึกษาออกแบบการจัดการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนในแผนก่อนเรียน (Pretest) ในสัปดาห์ที่ 1 ทำการปฐมนิเทศรายวิชาและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในสัปดาห์ที่ 2 ประเมินความสามารถด้านการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (การระบุจุดประสงค์การเรียนรู้, การระบุเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรม, วิธีการประเมินผลการจัดการเรียนรู้) ในสัปดาห์ที่ 3 ประเมินด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และสัปดาห์ที่ 4 ประเมินด้านการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนและคุณครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นผู้ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้กับนักศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมแบบประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อทางการศึกษาจากอนุบาล

สู่ประถมศึกษา และให้นักศึกษาทำการบันทึกการเรียนรู้ระหว่างเรียน จำนวน 8 สัปดาห์ (3 ชั่วโมง/สัปดาห์) โดยใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน ดังตัวอย่างที่แสดงตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	กิจกรรมการเรียนรู้/สื่อที่ใช้
1	แนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย	<p>ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ นักศึกษาชมคลิปวิดีโอกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับอนุบาล 3 ของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศและร่วมกันแสดงความคิดเห็น</p> <p>ขั้นการถามคำถาม สัมภาษณ์ตัวแทนคุณครูระดับชั้นอนุบาล 3 เกี่ยวกับแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก</p> <p>ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ ค้นคว้าเอกสารและนำเสนองานเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการการจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก</p> <p>ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน สรุปแนวคิดหลักการที่ได้ และบันทึกการเรียนรู้</p>
2	ทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัย	<p>ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ เล่นเกมจับคู่พัฒนาการของเด็กกับภาพกิจกรรม พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น</p> <p>ขั้นการถามคำถาม นักศึกษาร่วมกันสร้างคำถามเพื่อค้นหาคำตอบจากการสังเกตพฤติกรรมเด็กปฐมวัยจากการจัดการเรียนรู้ของครูในชั้นเรียน เช่น พัฒนาการทางร่างกายจะเชื่อมโยงกับพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างไร โรงเรียนสาธิตละอออุทิศประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาการอย่างไร</p> <p>ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์พัฒนาการที่เด็กได้รับ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมสรุปประจำชั้นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การจัดกิจกรรม</p> <p>ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน สรุปองค์ความรู้ที่ได้ และบันทึกการเรียนรู้</p>

3. ผู้วิจัยให้นักศึกษาออกแบบออกแบบการจัดการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนในแผนก่อนเรียน (Posttest) โดยผู้สอนและครูโรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นผู้ตรวจให้คะแนนแล้วนำไปวิเคราะห์เปรียบเทียบกับคะแนนการประเมินก่อนการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการทดลอง คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบโดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ แนวคิดของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ แนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลของ Tomlinson แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPCK

1.2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา โดยการวิเคราะห์ทฤษฎี แนวคิด มาสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นการถามคำถาม 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ 4) ขั้นสะท้อนการเรียนรู้

1.3 ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารประกอบการเรียน เพื่อเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบจำนวน 8 สัปดาห์ ได้แก่ แนวคิดและหลักการของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมประจำวัน การเขียนแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย และการทดลองปฏิบัติการสอนจริงในสถานศึกษาปฐมวัย ซึ่งทั้ง 8 แผน เขียนตามกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้น ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน

1.4 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และแผนการจัดกิจกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ความเหมาะสมของกิจกรรมและการประเมินผล โดยกำหนดเกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสมเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อการพิจารณาความเหมาะสมตามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังเกณฑ์ต่อไปนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 เหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 เหมาะสมมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 เหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 เหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ย 4.04 ถือว่ามีความเหมาะสมมาก จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ ควรปรับตารางกิจกรรมให้มีความเหมาะสมด้านเวลาปรับตัวประสงค์ของแผนให้ครอบคลุมกับกิจกรรม

2. เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบประเมินความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยมีกระบวนการสร้างและตรวจสอบดังนี้

2.1 ผู้วิจัยทำการศึกษาเอกสารแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา จัดประชุมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับคุณครูระดับชั้นอนุบาล 3 ของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศลำปาง เพื่อสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่

ประถมศึกษาโดยได้สาระสำคัญจากการสนทนากลุ่ม ดังนี้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาควรเริ่มจากมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เหมาะสมตามพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก การวิเคราะห์บริบทในการเรียนรู้ (Learning Contexts) ในระดับประถมศึกษาและการวิเคราะห์ผู้เรียน (Learners) เพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในการเตรียมความพร้อม วางแผนกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ คัดสรรและจัดลำดับเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรม เทคนิคและกลยุทธ์ในการจัดประสบการณ์ รวมทั้งกำหนดการประเมินผลอย่างเป็นระบบ

2.2 สร้างแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาเป็นการประเมินจากผลงานที่มีลักษณะเป็นเกณฑ์คุณภาพ (Rubric) กำหนดตัวชี้วัดเป็นเกณฑ์แบบแยกส่วน แบ่งคุณภาพออกเป็น 5 ระดับ (มากที่สุด/มาก/ปานกลาง/น้อย/น้อยที่สุดควรพัฒนา) โดยมีรายการประเมิน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผน/การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) การนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.3 นำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามวัดได้ตรงตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าคำถามวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา

จากนั้นนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ใช้เกณฑ์ในการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ซึ่งแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยจากการประเมินความเหมาะสมเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อการพิจารณาความเหมาะสมตามระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2. ผู้วิจัยนำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานมาวิเคราะห์ ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 – 5.00 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง ทักษะการออกแบบ/การเขียนแผน/การจัดกิจกรรม มีคุณภาพน้อยที่สุดควรพัฒนา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบ โดยศึกษาทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมของแบนดูรา และทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ รวมทั้งศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ ได้แก่ แนวคิดของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ แนวคิดการจัดการเรียนรู้

แบบเน้นประสบการณ์ (Experiential Learning) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TPACK โดยนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกับเนื้อหาสาระของรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม เทคนิควิธีการสอนและกิจกรรมหลักของการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการของรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลของการเรียนตามวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนการเรียนรู้ดังนี้

1) **ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และติดตามเรื่องราวเพื่อนำไปสู่การคิดถ่ายโยงความรู้จากการรับรู้สู่สาระเนื้อเพื่อให้เกิด คำถามข้อสงสัย หรือสิ่งที่ยากจะเรียนรู้ต่อไป ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การใช้เกม การใช้กรณีตัวอย่าง ข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน

2) **ขั้นการถามคำถาม** การใช้คำถามมีความสำคัญมากเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ใช้คำถามในการค้นหาคำตอบจากบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู เด็ก ผู้ปกครองหรือแม้แต่บุคคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการฝึกบทบาทในการตั้งคำถาม อันจะได้มาซึ่งคำตอบเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบและวางแผน รวมถึงการทบทวนและการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน

3) **ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้** เมื่อได้ข้อมูลและทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิธีการสอน และวางแผนการเรียนรู้ นำไปทดลองลงมือปฏิบัติการจัดประสบการณ์ด้วยตนเองกับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนและบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

4) **ขั้นสะท้อนการเรียนรู้** กิจกรรมให้ผู้เรียนสะท้อนการเรียนรู้เกี่ยวกับองค์ความรู้ทั้งหมดหลังจากปฏิบัติในขั้นการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในขั้นตอนสุดท้าย ซึ่งถือเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก 3 ขั้นตอน โดยผู้เรียนจะนำเสนอข้อค้นพบจากการเรียนรู้หรือข้อความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้

ตรวจสอบคุณภาพรูปแบบโดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องด้านเนื้อหา แนวคิด ทฤษฎี ความเหมาะสมของกิจกรรมและการประเมินผล ซึ่งได้ผลการพิจารณาดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับความเหมาะสม
1. การอธิบายความเป็นมาและความสำคัญของการสร้างรูปแบบ	3.50	มาก
2. แนวคิด ทฤษฎีที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด	3.75	มาก
3. จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม	3.75	มาก
4. ความเหมาะสมของกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	3.75	มาก
5. การวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.25	มาก
6. สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.50	มากที่สุด
7. รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.75	มากที่สุด
รวม	4.04	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวม 4.04 ซึ่งมีความเหมาะสมมากเมื่อพิจารณาตามประเด็นการประเมิน รายการที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ รูปแบบมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.75 และสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.50 ส่วนประเด็นการประเมินรายการอื่น ๆ มีความเหมาะสมมาก แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาได้

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาและนำคะแนนมาทำการเปรียบเทียบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				ผลการเปรียบเทียบ
	ก่อน		หลัง		
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
การวางแผน/การออกแบบการจัดการเรียนรู้	2.69	0.44	4.25	0.50	สูงขึ้น
การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้	3.08	0.29	4.33	0.46	สูงขึ้น
การนำแผนไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนรู้	2.80	0.39	4.11	0.43	สูงขึ้น
ภาพรวมของความสามารถทั้งหมด	2.86	0.37	4.23	0.43	สูงขึ้น

จากตารางที่ 3 พบว่า นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน (Mean = 4.23, S.D. = 0.43) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน (Mean = 2.86, S.D. = 0.37)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมทางการศึกษาจากอนุบาลสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐาน มีขั้นตอนการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ 2) ขั้นการถามคำถาม 3) ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ และ 4) ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาในการสร้างรอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากอนุบาลสู่ประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยรวม 4.04

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษากับปฐมวัยสู่ประถมศึกษาโดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานของนักศึกษา ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 4.23, S.D. = 0.43) สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตเป็นฐาน (Mean = 2.86, S.D. = 0.37)

อภิปรายผล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบจากแนวคิดและทฤษฎีด้านการเรียนรู้โดยที่มีการประยุกต์หรือบูรณาการระหว่างความรู้เรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จากอาจารย์ในชั้นเรียนและการเรียนรู้จากการลงมือฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์การทำงานแบบมีส่วนร่วมกับคุณครูในสถานศึกษา เน้นการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ปฏิบัติ โดยบทบาทของนักศึกษาถูกเปลี่ยนจากผู้รับความรู้ (receiver) เฉพาะจากอาจารย์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators) จากการร่วมทำงาน ปรึกษา วางแผนร่วมกับกับคุณครูผู้ที่มีประสบการณ์ในโรงเรียน (Felder & Brent, 1996) สอดคล้องกับงานวิจัยของเรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560) ที่พบว่า ขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาครู ได้แก่ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหา การฝึกฝนเพื่อออกแบบการเรียนการสอน การได้รับการชี้แนะจากครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ ผู้รู้ และเพื่อนนักศึกษา เป็นต้น

จากลักษณะสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานส่งผลให้ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยออกแบบขึ้นมีระบบและขั้นตอนที่มีความเชื่อมกับการสร้างประสบการณ์ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง ที่สามารถพัฒนาความรู้และความเข้าใจของนักศึกษาได้อย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545) ที่ได้กล่าวถึง ลักษณะการจัดการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ควรเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการที่สำคัญซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้แสดงออกหรือปฏิบัติโดยใช้ความคิดการพูดในการเรียนรู้ การปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปฏิบัติเป็นขั้นตอนติดตัวไปในชีวิตประจำวัน ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้ส่งเสริมสามารถความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาได้จริง ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจในการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และติดตามเรื่องราวเพื่อนำไปสู่การคิดถ่ายโยงความรู้จากการรับรู้สู่สาระเนื้อ ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การใช้เกม การใช้คำถาม การใช้กรณีตัวอย่างข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบัน การศึกษากรณีตัวอย่างจากคลิป์วิดีโอ รวมถึงการสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ซึ่งกิจกรรมในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจปัญหา มองเห็นปัญหา อยากรู้คำตอบ เกิดความสงสัย ผู้สอนจะไม่ให้คำตอบโดยตรง แต่จะใช้วิธีตอบคำถามโดยการย้อนถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดลึกซึ้ง ละเอียด วิเคราะห์ด้วยเหตุผล ซึ่งปรากฏในกระบวนการเรียนรู้ขั้นที่ 2 ของรูปแบบ จากกิจกรรมในขั้นนี้สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ที่ให้ความสำคัญการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ศักยภาพของตนเองให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนพบกับความแปลกใหม่ไม่ควรบังคับให้เรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อมเพราะจะทำให้เกิดเจตคติที่ไม่ดีในสิ่งที่เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่พัฒนาการขั้นสูงขั้นได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2548, น. 25-26) รวมถึง สอดคล้องกับ แบนดูรา ที่กล่าวว่า เมื่อผู้เรียนได้รับการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ จะเกิดความสนใจ และตื่นตัวไปกับ

กิจกรรมและสื่อการสอนที่ผู้สอนเตรียมมา รวมทั้งให้ความสนใจกิจกรรมที่ตนเองคาดเดาเหตุการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อไป (สุรางค์ ใคว์ตระกูล, 2552, น. 240)

ขั้นที่ 2 ขั้นการถามคำถาม โดยการใช้คำถามมีความสำคัญมากเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีเหตุผล ใช้คำถามในการค้นหาคำตอบจากบุคคลต่าง ๆ ในโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู เด็ก ผู้ปกครองหรือแม้แต่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการฝึกบทบาทในการตั้งคำถาม อันจะได้มาซึ่งคำตอบเพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบและวางแผน รวมถึงการทบทวนและการทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน ซึ่งในกิจกรรมขั้นนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะบอคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียนถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์วิจารณ์ สังเคราะห์ หรือ การประเมินค่าเพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้คำถามเป็นเทคนิคสำคัญในการแสวงหาความรู้ที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลวิธีการสอนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด การตีความ การไตร่ตรอง การถ่ายทอดความคิด สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การถามจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ของรูปแบบนี้ สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชคุปต์. (2545) ที่กล่าวว่าถึงความสำคัญของการใช้คำถามในการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นสื่อสำหรับสำรวจและทบทวนพื้นฐานความรู้เดิมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน คำตอบของผู้เรียนจะเป็นสื่อนำไปสู่การเรียนการสอนบทเรียนใหม่และประสบการณ์ใหม่ ใช้กระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ผู้สอนอาจใช้คำถามเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ทุกขั้นตอนในการเรียนการสอน คำถามที่ดีจะช่วยให้มีการอภิปรายต่อเนื่อง เป็นการขยายความคิดและแนวทางในการเรียนรู้และข้อสรุปหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เสนอความคิดเห็นและตั้งคำถาม พยายามค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพิ่มเติมเพื่อที่จะนำมาตอบคำถาม

ขั้นที่ 3 ขั้นการลงมือปฏิบัติการค้นหาความรู้ เมื่อได้ข้อมูลและทำงานร่วมกับครูในโรงเรียน นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดวิธีการสอน ในขั้นการเรียนรู้นี้นักศึกษาจะได้ชิ้นงานสำคัญที่เกิดจากกระบวนการสังเกต การรวบรวมข้อมูล ลงมือปฏิบัติออกแบบและเขียนแผนการจัดการจัดการกิจกรรม จากนั้นนำไปทดลองปฏิบัติการจัดการกิจกรรมกับเด็กปฐมวัยในชั้นเรียน รวมถึงการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้นักศึกษาเกิดการวางแผนการปฏิบัติการจัดการที่มีความชัดเจนมากขึ้น มีกระบวนการแก้ปัญหา การใช้ภาษาในการสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน การทำงานร่วมกับผู้ปกครองกับเด็กปฐมวัย ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ (Experimental Learning Theory) ที่มีแนวคิดสำคัญว่าประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นทรัพยากรหลักของการเรียนรู้ จึงเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนประสบการณ์ไปสู่ความรู้ (Kolb, 1994) และสอดคล้องกับทฤษฎีรูปแบบการเรียนรู้ของฮันนีและ มัมฟอร์ด (Honey & Mumford, 1992) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากประสบการณ์เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานแต่มีความสำคัญยิ่งต่อการแสวงหาความรู้ถ้าหากผู้เรียนไม่สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ผู้เรียนจะไม่สามารถแสวงหาความรู้หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ และอาจจะทำผิดพลาดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ในที่สุดก็ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงมีความสำคัญมากที่สุดในการบรรเทาทักษะการดำรงชีวิตเนื่องจากทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดจากการกระทำล้วนเป็นผลที่ได้จากประสบการณ์ รวมทั้ง สิริมาภิญญอนันตพงษ์ (2550) ที่กล่าวว่า การผลิตความรู้ขึ้นในตัวผู้เรียนต้องใช้การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการทางความคิดกับประสบการณ์ส่วนตนร่วมกัน ซึ่งการเรียนรู้ในขั้นการปฏิบัติ ต้องอาศัยการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการเรียนรู้ของการทำงานร่วมกัน รับผิดชอบร่วมกัน ประนีประนอมและเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ที่อธิบายว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติและเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองแล้วเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย (นภเนตร ธรรมบวรม, 2549, น. 40)

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนการเรียนรู้ ผู้เรียนคิดทบทวนเกี่ยวกับองค์ความรู้ทั้งหมดหลังจากปฏิบัติในขั้นการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ได้เกิดความคิดรวบยอดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ ในขั้นตอนสุดท้ายสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้จาก 3 ขั้นตอนของรูปแบบ โดยมีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์ เปรียบเทียบ วางแผน หรือแก้ไขปัญหา โดยผู้เรียนจะนำเสนอข้อค้นพบจากการเรียนรู้หรือข้อความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้ ผ่านการแลกเปลี่ยน นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม รวมถึงการประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่อย่างไร ทำที่สุดผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนางานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป โดย โควาลเก้ (Kowalke, 1998) กล่าวว่า การสะท้อนคิด มีหลายรูปแบบ ได้แก่การคิดทบทวนของบุคคลแต่ละคนโดยไม่ได้มีการสื่อสารให้ผู้อื่นได้รู้ หรือการสะท้อนคิดและมีการสื่อสารกันทางการสนทนา หรือการสะท้อนคิดและใช้การสื่อสารทางการเขียนการที่ผู้สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สะท้อนคิด จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยได้สร้างองค์ความรู้ใหม่จากข้อมูลความจริงและทฤษฎีแนวคิดที่มีความหมายกับผู้เรียน ซึ่งถือเป็นก้าวแรกของการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพอร์รี่และฮัทชินสัน (Perry & Hutchinson, 2008) ที่แสดงให้เห็นว่า การให้ผู้เรียนเป็นผู้ประเมิน ได้สะท้อนการทำงาน หรือผลงานของตนเองจะส่งผลให้กระทำพฤติกรรมหรือแก้ไขพฤติกรรมของตนอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมาผสมผสานเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในโรงเรียน ได้เผชิญและแก้ไขปัญหาพร้อมกับครู ประสบการณ์การทำงานร่วมกับผู้อื่นในโรงเรียนเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ นิวแมน และคณะ (1993) กล่าวว่า ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงมี 3 ประการ คือ 1) ทำให้เกิดการสงความหมายและความรู้จากการจัดระบบ ดีความและวิเคราะห์ข้อมูลแทนการทำซ้ำหรือลอกเลียนความรู้ที่สร้างโดยคนอื่น 2) ทำให้เกิดการสร้างความหมายด้วยตนเองจากการนำความรู้ที่มีอยู่มาพัฒนาเป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้งมากกว่าความรู้ผิวเผิน 3) ทำให้สามารถสร้างงานหรือแก้ปัญหาที่เกิดในโลกแห่งความจริงหรือมีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ที่ได้รับและปัญหาที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวทั้ง 4 ด้าน คือ ได้เคลื่อนไหวปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (ทางกาย) ได้ใช้ความคิด (ทางสติปัญญา) ได้มีปฏิสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (ทางสังคม) และเกิดอารมณ์ความรู้สึกอันจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายต่อตนเอง (ทางอารมณ์) ซึ่งการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้านดังกล่าว ล้วนเป็นปัจจัยส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงได้ดี (ไชยวัฒน์ ชูมณาเสียว, 2562) จากแนวคิดดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาที่ได้เรียนรู้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานมีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวางแผนด้านเวลาในการทำงานร่วมกันของนักศึกษาและคุณครูในชั้นเรียน จัดให้มีตารางปรึกษานอกเวลา ราชการ และผู้สอนร่วมนิเทศติดตามนักศึกษาของคุณครู ให้คำปรึกษาเมื่อมีข้อสงสัยทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การนำกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสาธิตละอออุทิศเป็นฐานไปใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถผู้เรียนในด้านอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อัจฉริยะจากมหาวิทยาลัยสวนดุสิต ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี แก้ววิจิตต์ ที่ปรึกษาการวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์และนักศึกษาศาขากการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษาอำเภอปาง ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบรนเบสบุ๊คส์.
- ไชยวัฒน์ ชูมนาเสียว. (2562) “การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สู่นวัตกรรมการสอนของครู”, *วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์*. 6(2), 28-41.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2548). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริงโดยผ่านกระบวนการวิจัย สำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2549). *หลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 3*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2545). *พฤติกรรมการสอนวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2557). “รอยเชื่อมต่อการเรียนรู้ระหว่างชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษา : ก้าวอย่างที่สำคัญของเด็กประถมศึกษา”. *วารสารครุศาสตร์*, 42(3), 143 – 159.
- เวณี ชัยเขาวรัตน์. (2560). *กระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษาครูด้านการออกแบบการเรียนรู้ผ่านการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ*. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติหลักสูตรและการสอนสัมพันธ์ ครั้งที่ 3. วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560. หน้า 208-219. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิกร ตัณฑุฑฒใหม่ และวรัทยา ธรรมกิตติภพ. 2555. “หน่วยที่ 10 การวิจัยเชิงทดลองในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยเพื่อ พัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย หน่วยที่ 8 -15*. นนทบุรี: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). *เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ . (2550). *วิชา ECED 201 การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: หลักสูตร ครุศาสตร์บัณฑิต สาขา การศึกษาปฐมวัย โครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุรางค์ ใคว์ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องแนวทางการผลิตครูให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ*. 23 พฤศจิกายน 2556. ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- Felder, R. M., & Brent, R. (1996). Navigating the Bumpy Road to Student-Centered Instruction. *College Teaching*, 44(2), 43-47.

- Honey,P.,& Mumford,A. (1992). *The manual of learning styles (2nded.)*. Maidenhead, UK: Peter Honey and Alan Mumford
- Kolb, D. ; Rubin, I. M. ; & Mcintype, M. 1984) . *Organizational Psychology: An Experimental Approach to Organizational Behavior*. 4th edition. New Jersey: Prentice-Hall.
- Kowalke, L. (1998) Variations: A tale of two students. In H. Daniels and M. Bizar (Eds.), *Methods that matter: Six structures for best practice classrooms*. New York: Stem those Publisher.
- Newman, F. M. & Wehlage, G. G. (1993, April) . `Five Standards of Authentic Instruction. *an Educational Leadership*. 50(7) , 8-12.
- Perry, N. E.; Hutchinson, L.;& Thauberger, C. (2008). *Talking about teaching self-regulated learning: Scaffolding teachers' development and use of practices that promote self- regulated learning*. *International Journal of Educational Research*. 47: 97-108.